

Schriftelijke bijdrage Vergadering Statencommissie Economie en Energie 03-09-2025 Provincie Zuid-Holland - Agendapunt **Procedure nieuwe windzoeklocaties**

Nederlandse Vereniging van Omwonenden Windturbines info@nlvow.nl
Jan Jaap Tiemersma janjaap.tiemersma@nlvow.nl

Het Klimaatakkoord 2019 is duidelijk geweest over een goede methode voor de energietransitie is; doe het van onderaf, door gemeenten in regioverband te vragen waar en hoe zij vrijwillig mogelijkheden zien voor de duurzame opwek van elektriciteit. Ongeacht of dit met zon of wind op land is. Dat is het verzoek geworden om vrijwillig visie te ontwikkelen in een Regionale Energiestrategie RES. En er is niet voor niets een einde gesteld aan de negatieve effecten ervan: Voor 2030 is een doel gesteld van 35 TWh/jaar duurzame energie op land.

En dat doel is inmiddels behaald, volgens PBL eind 2024 al, met zekerheid ^{voetnoten 1 2}. Vanaf dat moment stelt het Klimaatakkoord ^{voetnoot 3} dat afgesproken is om te stoppen met verdere uitrol van wind op land en zon op veld, en zelfs te stoppen met het eventueel ophogen van de doelstelling, indien er voldoende ruimte voor extra wind op zee wordt gevonden. Dat laatste is reeds gebeurd, waarbij reeds voor ca. 70 GW wind op zee planologisch is aangewezen, goed voor meer dan 3 maal het gehele huidige verbruik. Daarmee zijn alle doelen ook voor 2050 afgezekerd, zelfs ook zonder toevoeging van wind op land ^{voetnoten 4 5}. Dat kan via vele scenario's, ook al houdt het INEK ^{voetnoot 6} en het NPE ^{voetnoot 7} zonder motivatie voor het gemak één lijn aan waarin windparken op land een weinig toenemen.

Ook Minister Jetten heeft zich uitgesproken in een Kamerbrief ^{voetnoot 8} dat het doel van 35 TWh/jaar per 2030 niet hoeft te worden opgehoogd. Over de "overbiedingen" van RES 1.0 tot 55 TWh/jaar stelt alleen het NPRES vervolgens tegen het Klimaatakkoord in, dat dit "democratische besluiten" zouden zijn, waarmee gewoon verder zou kunnen worden gegaan. Maar het Nationaal Programma NPRES is niet meer dan het servicepunt om gemeenten te helpen bij de voortgang van de RES. Desondanks komen zij onterecht op vele gemeenten over als een pressie vanuit het nationale bestuur. Maar een RES-bieding is niet bestuurlijk bindend voor gemeenten, het is een bericht van mogelijke bijdrage in een beoogde samenwerking. Onlangs werd een motie in de Tweede Kamer aangenomen ^{voetnoot 9} dat stelt dat de RES nu zo spoedig mogelijk beëindigd wordt.

¹ Monitor RES 2024, PBL, 12-12-2024, <https://www.pbl.nl/publicaties/monitor-res-2024>

² Stand Klimaatakkoord zon+wind op land medio 2024, NLVOW, <https://nlvow.nl/actueel/het-staat-er-toch-echt-35-twhjaar>

³ blz 182 punt C5.10 - afspraak ophoging punt d", <https://www.klimaatakkoord.nl/documenten/publicaties/2019/06/28/klimaatakkoord>

⁴ Het kan met gemak, wind op zee en zon op dak, met update juni 2024, Windalarm en NLVOW, <https://www.hetkanmetgemak.nl/rapport>

⁵ Nut en noodzaak extra wind op land in 2030 en 2050, CE Delft, februari 2023, <https://ce.nl/publicaties/nut-en-noodzaak-extra-wind-op-land-in-2030-en-2050/>

⁶ Update Integraal Nationaal Plan Energie en Klimaat 2021-2030, 21-6-2024, <https://www.rijksoverheid.nl/documenten/kamerstukken/2024/06/21/definitieve-update-integraal-nationaal-energie-en-klimaatplan>

⁷ Nationaal Plan energiesysteem, 1-12-2023, Kabinetsvisie voor het energiesysteem tot 2050, <https://www.rijksoverheid.nl/actueel/nieuws/2023/12/01/nationaal-plan-energiesysteem-definitief-vastgesteld>

⁸ Kamerbrief 23-12-2022, <https://www.rijksoverheid.nl/documenten/kamerstukken/2022/12/23/voortgang-res-proces>

⁹ motie van het lid Erkens, 6 februari 2025, <https://zoek.officielebekendmakingen.nl/kst-33561-70.html>

Let wel, de Provincie blijft bevoegd gezag voor windparken groter dan 5 MW. En als een gemeenteraad dat wil kan een gemeente samen met de Provincie wind op land toevoegen.

Een aantal andere gemeenten houdt vast aan hun bieding zonder extra windparken in hun regio of gemeente. Of willen als gemeenteraad beslissen hun bieding in de RES-regio te wijzigen. Dat staat ze meer dan vrij, daar staat geen enkele sanctie op. Maar zij zien nu dat de Provincie zich ermee bemoeit. Een Provincie is wel partner in het Klimaatakkoord en daarmee in de RES, maar heeft geen enkele taakstelling meer, sinds het bereiken van 35 TWh/jaar vergunde en van SDE voorziene energieparken. Dat betekent o.m. **dat een provincie in 2025 geen enkel hoger maatschappelijk belang heeft om een willekeurige gemeente te overrulen met een provinciaal projectbesluit voor een windpark.** Een mening van de Provincie dat meer duurzame energie of zelfs speciaal meer windenergie nodig zou zijn, kan niet gestoeld worden op Rijksbeleid en kan ook niet een gemeentelijk beleid terzijde zetten. Dit zou ook geheel ingaan tegen de gedachte van het Klimaatakkoord en vele overheidspublicaties, om met draagvlak van onderaf de energietransitie vorm te geven.

De Omgevingswet ^{voetnoot 10} gaat uit van het subsidiariteitsbeginsel (decentraal, tenzij) dat gemeenten in principe de primaire verantwoordelijkheid dragen. Gemeenten mogen hun bevoegdheid als bevoegd gezag overdragen aan de provincie, o.m. op grond van de omvang uit de Energiewet. Maar omgekeerd vereist de Omgevingswet dat provincies bij een provinciale Interventie hun acties motiveren, waarmee de nadruk ligt op een zorgvuldige afweging van subsidiariteit en proportionaliteit. Het is duidelijk dat een RES-bieding terzijde leggen of alsnog proberen af te dwingen daar niet toe behoort. Een provincie kan ook al vanuit de Provinciewet ^{voetnoot 11} en het Thorbecke-huis geen nationale belangen behartigen, indien strijdigheid ontstaat met de manier waarop het Rijk of een gemeente deze behartigt.

De Provincie Zuid-Holland kan wel onderzoek doen naar geschikte locaties voor nieuwe windenergie op land. De provincie kan echter zonder taakstelling gemeenten niet dwingen die te accepteren. En overigens moeten windzoektochten een PlanMER doorlopen, een alternatief zoals op de Noordzee meenemen en zorgplicht en zelfs voorzorg betrachten ten aanzien van bijvoorbeeld gezondheid vanuit o.a. hinder.

Beste Provincie, wees blij dat de doelen voor zowel 2030 als 2050 geheel binnen bereik zijn gekomen. En dat kan in vele scenario's en dus zelfs zonder toevoeging van windturbines op land. Wees dus wat minder gestresst en rigide, het hoeft niet meer. Een tanker is misschien moeilijk in een bocht te krijgen, maar vaar niet blind door. En speel zeker niet rechtstatelijk vals tegen Gemeenteraden en Rijksbeleid in. Meer wind op land is niet nodig en kannibaliseert slechts de meer efficiënte royale wind op zee ^{voetnoot 12}. Als je iets wilt, doe het dan goed, en niet met verwarring van doel en middelen. Stress is niet nodig en doorzettingsmacht al helemaal niet meer.

¹⁰ artikel 2.3 Omgevingswet, zie voor proportionaliteit art 2.3 lid 2 en lid 3.

¹¹ artikel 118 van de Provinciewet <https://www.dirkzwager.nl/omgevingswet/wettekst/hoofdstuk-2-taken-en-bevoegdheden-van-bestuursorganen/afdeling-21-algemene-bepalingen/23-algemene-criteria-verdeling-van-taken-en-bevoegdheden/>

¹² Blz 22 Verkenning van toekomstige ontwikkelingen en uitdagingen voor een klimaatneutraal elektriciteits-systeem in Nederland, 2030-2050, Achtergrondrapport bij de PBL-studie Trajectverkenning Klimaatneutraal Nederland 2050 (TVKN 2050), TNO, 24-4-2024, <https://www.pbl.nl/downloads/tno-2024-verkenning-van-toekomstige-ontwikkelingen-elektriciteitssysteem-in-nederland-2030-2050pdf>